

96. KÁROLYI MIHÁLY ERNEST C. FINCHHEZ

(London, 1945. június 26.)

Dear Sir,

I am writing on behalf of my wife, Countess Károlyi, to inform you that we wish to terminate the tenancy of the premises used as The Friends of the New Democratic Hungary Club, 30 Connaught Square, W. 2., as soon as possible.

Will you please let me know the exact date when we may be released from our obligations.

Yours faithfully

PIL 704. f. 129. ó. e. (másodpéldány)

*

Tisztelt Uram,

Felcséggem, Károlyi grófné megbízásából írok Önnek, hogy közöljem: sürgősen fel kívánjuk mondani annak a bérleménynek a bérletét, melyet Az Új Demokratikus Magyarország Barátainak Klubja használt, W. 2. Connaught Square 30 szám alatt.

Kérem közölje velem a pontos dátumot, amellyel kötelezettségeink alól mentesülünk.

97. VÁMBÉRY RUSZTEM KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(New York, 1945. június 27.)

Mélyen tisztelt Elnök Úr,

Kedves Mihály,

Bocsáss meg, hogy írógépem elromlása következtében rossz kézírásom olvasásával vagyok kénytelen szeméidet fárasztani.

Leveledért, a belém helyezett bizalmadért természetesen őszintén hálás vagyok. A válasz nagyrészt már abban a május elején írt levelemben található, amelyet azóta feltehetően már megkaptál.¹

Lehetséges, hogy az oroszoknak magyarországi intencióira vonatkozólag igazad van. Nehéz azonban reálpolitikájuk és a machiavellizmus közt a határvonalat megvonni. Hogy Horthy generálisai, ha csak névleg is, dominálnak, azt értem, mert katonai ellenőrzés nélkül nem lehet a 25 éves diktatúrából a demokráciába fejest ugrani. Nagyobb szépséghiba a Szekfű, Korniss s egyéb köpönyegforgatók közszereplése. Ebben s az ide érkezett néhány budapesti újságban azt látom, hogy odahaza erős nacionalizmus érvényesül, amit nem lesz könnyű a szomszéd államokban nem kisebb mértékben virágzó nacionalizmussal a föderáció közös nevezőjére hozni. Szerencsére az oroszok gondoskodnak róla, hogy a sovinizmus fája ne nőjön az égbe. Egyelőre nem lehet az otthoni helyzetről tiszta képet alkotni. De bármennyire zavarosak és ellentmondók a közvetett forrásokból érkező hírek, annyi bizonyos, hogy minden lehető el kell követnünk az otthoni kormánynak támogatására.

Ez utóbbi meggyőződésem indított arra, hogy diplomáciai csatornán át érintkezést próbáljak keresni a magyar külügyminiszterrel, akit megkértem, juttasson el hozzánk minden oly anyagot, amelyet az ő érdekükben felhasználhatnánk. Mint a Harcnak jún. 15. és júl. 1-i számából láthatod, az itteni Horthy gangsterek nem nyugszanak, s mi a rendelkezésünkre álló csekély erővel verekszünk tovább. Minthogy sajnós kívülem senki

sincs - talán Balásyt² kivéve -, aki a State Departmenttel és az Office of Strategic Servicesszel³ közvetlen személyes kapcsolatban áll, ha talán szerénytelenül hangzik is, itteni munkám egyelőre fontosabb, mint amit Bpsten akár politikailag, akár tudományosan végezhetnék. Ez az oka, hogy a Comm. for a new Dem. H.⁴ egyelőre nem követheti példáját.

Hogy a befagyott magyar pénz kifagyasztása reménytelen feladat, az kitűnik az épen tegnap megjelent nyilatkozatból, amely szerint a volt tengelyhatalmak polgárainak itteni letéite a reparáció céljára szándékoznak fordítani. Sajnos a Külügyminisztériumban még mindig vannak Eckhardtékkal rokonszenvező elemek. Minthogy a Foreign Off.-tól eltérően a State Dept.-nak Kelet-Európára vonatkozólag nincs egységes politikája, a dunai államokat főleg a szovjetellenesség szemüvegén át nézik. Így a szovjetelleneséget alkalmazzák az orosz megszállás alatt álló országokra is. A segélyakcióba, amelyet az Elnök Relief Boardjától⁵ nyert licence alapján az itteni többé-kevésbé reakciós csoportok több garral, mint eredménnyel indítottak meg, minden személyes és politikai ellentétet félretéve bekapcsolódtunk, sőt nagygyűlést is tartottunk a Victory Council-lal és a Dem. Councilal együtt, de még azt se értük el, hogy a vezetőségben arányosan részt vehessünk. Igazad van, hogy az amerikai magyarok mindig az óházat látták, tekintet nélkül az ottani kormányrendszerre, de most szerintük a náci-nyilas uralmat orosz bolsi uralom váltotta fel.

Mély részvétellel olvasom soraidban, hogy k. feleséged még mindig szanatóriumban van. Minthogy rendületlenül hiszek a test és lélek kölcsönhatásában, meg vagyok győződve, hogy az ő erős psychéje diadalmaskodni fog.

Változatlan tisztelettel és szeretettel

PIL 704. f. 81. 6. e. (eredeti)

¹ Vámbérynak ezt a levelét nem ismerjük.

² Balásy Antal diplomata, Varsóban követségi titkár, majd a harmincas években a washingtoni magyar követség tanácsosa, Magyarország hadba lépése után szakított a magyar kormánnyal, és Amerikában maradt.

³ Ismert rövidítéssel OSS, a háború idejére létrehozott, a tengerentúli felderítést, háborús propagandát irányító kormányhivatal.

⁴ Committee for a New Democratic Hungary - Bizottság az új, demokratikus Magyarorszáért - Vámbéry amerikai magyar antifasiszta szervezete.

⁵ Segélybizottság (angol).

98. CZAKÓ AMBRÓ KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Toronto, 1945. július 3.)

Mélyen tisztelt Elnök Uram,

Ez a levél régen esedékes, mert már régen meg akartam köszönni a Tárogatóba írt igen fontos cikkét, amelyet itt Kanadában, de az Egyesült Államokban is úgy olvastak, mint a leghivatottabb tekintély megnyilvánulását, de mi mindnyájan azt hittük és reméltük, hogy hamarosan hazamegy, s így majd ott üdvözljük. Erre vonatkozólag egy üdvözlő kábelt el is helyeztem az itteni orosz követségben. Most hallom J. Oszkártól, hogy szeptemberig nem készül hazamenni, s azért bátorkodom az írásommal felkeresni.

E levél legfőbb célja jelezni azt az aggodalmunkat, amely sokunknak a lelkére nagyon ránehezedik. Ennek J. O. egy pompás cikkben, amely a T.-ban jön pár nap múlva, s amelyet repülőpostával fogok továbbítani, kifejezést is adott. De az aggodalmunk lényege olyan, hogy nem tudjuk, nem értünk-e vele a magyar közjónak, ha teljes nyíltsággal szóhoz juttatjuk: mi félünk M-g elszovjetizálásától; félünk attól, hogy minden jelenle-